

טרימא ודובשא דתמרי

משנה שביעית ח, ב

שביעית ניתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה לאכול דבר שדרכו לאכול ולסוך דבר שדרכו לסוך לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן וכן בתרומה ובמעשר שני קל מהם שביעית שנתנה להדלקת הנר:

5

משנה מעשר שני ב, א

מעשר שני ניתן לאכילה ולשתיה לסיכה לאכול דבר שדרכו לאכול לסוך דבר שדרכו לסוך לא יסוך יין וחומץ אבל סך הוא את השמן אין מפטמין שמן של מעשר שני ואין לוקחין בדמי מעשר שני שמן מפוטם אבל מפטם הוא את היין נפל לתוכו דבש ותבלין והשבחו השבח לפי חשבון דגים שנתבשלו עם הקפלוטות של מעשר שני והשבחו השבח לפי חשבון עיסה של מעשר שני שאפאה והשבחו השבח לשני זה הכלל כל ששבחו נכר השבח לפי החשבון וכל שאין שבחו נכר השבח לשני:

10

תוספתא תרומות (ליברמן) ט, י - טו

הלכה י

תרומה ניתנה לאכילה ולשתייה ולסיכה לאכל דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך כיצד לאכל דבר שדרכו לאכל אין מחייבין אותו לאכל קניבתו של ירק ולא פת שעיפשה ולא תבשיל שעיברה צורתו ר' חנניה סגן הכהנים אומ' תרומה שנפסלה מלאכל אדם והכלב יכול לאכלה מטמא טומאת אוכלין ושורפין אותה במקומה כיצד לשתות שדרכו לשתות [אין] מחייבין [להיות] גומע אניגרון וסיניגרון ולשתות יין בשמריו.

15

הלכה יא

והחושש בשיניו לא יגמע את החומץ ופולט אבל מגמע ובלוע מטבל ואינו חושש.

20

הלכה יב

[החושש] בגרונו לא [יערענו] בשמן אבל נותן הרבה לתוך [אניגרון] ובלוע.

הלכה יג

כיצד לסוך דבר שדרכו לסוך סך אדן שמן על גבי מכתו ובלבד שלא יטול במוך ובמטלית ויתן על גבי מכתו.

25

הלכה יד

החושש בראשו וכל מי שעלו [לו] חטטין סך את השמן ואינו סך יין וחומץ שהשמן דרכו לסיכה ויין וחומץ אין דרכו לסיכה.

הלכה טו

יין של תרומה אין עושין אותו אלנתית ואין עושין אותו זלח ולא יתן משירי הכוס בידיו ולא יטול שירי הכוס בידו והאשה לא תדיח בו את בנה רבן שמעון בן גמליאל אוי יין של תרומה שנטמא או שנתגלה שופך ושונה ואינו חושש.

30

משנה תרומות יא, ג

אין עושין תמרים דבש ולא תפוחים יין ולא סתוניות חומץ ושאר כל הפירות אין משנין אותם מברייתן בתרומה ובמעשר שני אלא זיתים וענבים בלבד

35

אין שורין (את) תמרים להוציא מהן שכר תמרים ולא צמוקין להוציא מהן מי צמוקין אבל שוחקן ועושה אותן טרימא בתבלין מותר מפני שמלאכתן צורר את התבלין ונותן לתוך התבשיל אם בטל טעמן מותרין ואם לא אסורין.

רמב"ם ברכות ח ד 40

(ד) ירקות שדרכן להישלק ששלקו, מברך על מי שלק שלהן בורא פרי האדמה. והוא ששלקן לשתות מימיהן, שמימי שלקות כשלקות במקום שדרכן לשתותן. דבש תמרים, מברכין עליו תחילה שהכל, אבל תמרים שמיעכן בידו והוציא גרעינין שלהן ועשיין כמו עיסה, מברך עליהן בתחילה בורא פרי העץ, ולבסוף ברכה אחת מעין שלש :

רמב"ם תרומות יא:א-ב 45

(א) התרומה ניתנת לאכילה ולשתייה ולסיכה, שהסיכה כשתייה, שנאמר "כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו" (תהלים ק"ט:י"ח), והשתייה בכלל אכילה. לאכול דבר שדרכו לאכול, ולשתות דבר שדרכו לשתות, ולסוך דבר שדרכו לסוך. ולא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן הטהור, ומדליק את הטמא, וזה הוא הנקרא שמן שריפה בכל מקום א :

(ב) תמרים של תרומה מותר לחבץ אותן ולקבצן כעיגול הדבילה, ואסור לעשות מהן שיכר. וכן אין עושין תמרים דבש, ולא תפוחים יין, ולא פירות הסתיו חומץ, וכן שאר כל הפירות אין משנין אותן מברייתן בתרומה, חוץ מזיתים וענבים בלבד :

חזושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ו - כיצד מברכין

ותמרי ועבדינהו טרימא. פי' שמפצעין אותן ומדבקין אותן זה עם זה כעין עגולי דבילה אלא שהן מרוסקין יותר ומברכין עליהו בורא פרי העץ.

מאי טעמא במלתייהו קיימי כדמעיקרא. פי' ושמעינן מינה דטעמא משום דבמלתייהו קיימי כדמעיקרא, הא נתרסקו לגמרי עד שעברה צורתן לא, ואין מברכין עליהן אלא שהכל ולבסוף ולא כלום. וזו בנין אב למשקין היוצאין מן הפירות חוץ מן הזתים וענבים שאין דינן כמותן ואין מברכין עליהן אלא שהכל וזה מבואר.

תרומת הדשן סימן כט 60

דיני ברכות.

שאלה : לטוורג"א, שעושין מגודגניות שקורין וויכשיל"ן, שמבשלין אותן, עד שהן נימוחין לגמרי, ומערבין בהן תבלין ודבש, יש לברך עליהן שהכל נהיה בדברו או בפה"ע?

תשובה : יראה לפום המשמעות, דצריך לברך עליו בפה"ע, כמו הומלתא דאתיא מבי הנדוואי

/ברכות לו ע"ב/, דמברך עליו בפה"א, כדאיתא בגמ' ופרש"י לטוורג"א, וכן בברכות מהר"ם כתב,

בשמים שקורין גימא"ן וויר"ץ, נראה לברך בפה"א, כמו הומלתא, ע"כ. הא קמן, דאע"ג דהפרי

נשחק ונימוח דק דק, אכתי במלתא קאי. אמנם כי דייקנן בפירוש רש"י, בההיא דטרימא מאי

מברכין עליו, ופירש רש"י שם כ"ד = כל דבר = הכתוש מעט ואינו מרוסק, היינו טרימא, ופשיט

התם מהא דתמרים של תרומה, מותר לעשותן טרימא, אלמא בכה"ג במילתייהו קיימי התמרים

ומברכין עליו בפה"ע. וכן דקדק באשירי קטן, בההיא דטרימא דכתב וז"ל: תמרים ועבדינהו

טרימא, פי' מרוסקין מעט, מברכין עליהן בפה"ע. משמע, דאי הוה מרוסקין הרבה מברכין עליהן

שני"ב = שהכל נהיה בדברו =, משום דלאו במילתייהו קיימי, וא"כ כ"ש לטוורג"א של וויכשיל"ן,

שהן נימוקין לגמרי, וגם מעורבים בשמים ודבש, דנפקי ממילתייהו. וההיא דהומלתא פרש"י פ"ב

/צ"ל פ"ח דיומא דף פא ע"ב/ דיומא, המפטמים בשמים כתושים בדבש, וא"כ היינו ההיא דבשמים

75 שחוקים דכתב מהר"ם, וי"ל דהטעם משום דאורחיהו בהכי לכתוש ולשחוק כל הבשמים, מש"ה חשיבין קיימי במילתייהו, משא"כ בדבר אחר שאין דרכו להיות תדיר מעוך ומרוסק. ואף על פי שאין אלו החילוקים ברורים לי, מ"מ לא יעשו אלא ספק בדבר, ופסקו רבוותא דכל היכא דאיכא ספיקא בברכה ראשונה, מברך שהנ"ב, שעל הכל שאמר שהכל נהיה בדברו יצא.

טור אורח חיים ר"ב:ד'

80 (ז) תמרים שכתשן קצת ואינן מרוסקין לגמרי בורא פרי העץ.

בית יוסף אורח חיים ר"ב:ד'

85 (יג) תמרים שכתשן קצת וכו' שם (לח.) והלכתא תמרי ועבדינהו טרימא מברכין עליהו בפה"ע מאי טעמא במילתייהו קיימי כדמעיקרא ופירש רש"י טרימא דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק ומשמע מדבריו שאם היה מרוסק לגמרי איך מברכין עליו בפה"ע וכ"נ מדברי רבינו וכ"כ בת"ה סי' כ"ט אבל הרמב"ם כתב תמרים שמיעכן ביד והוציא גרעינים שלהם ועשאם כמו עיסה מברך עליהם תחלה בפה"ע ולבסוף ברכה אחת מעין ג' וכתבו רבינו בסמוך וכ' דאפשר שגם ר"י מודה להרמב"ם:

שולחן ערוך אורח חיים ר"ב:ד'

90 (ז) תַּמְרִים שֶׁמֵעֲכָן בְּיַד וְעָשָׂה מֵהֶם עֶסֶה וְהוֹצִיא מֵהֶם גְּרַעֲיֵינֵיהֶם, אֶפְלוּ הָכִי לֹא נִשְׁתַּנֵּית בְּרִפְתָּן וּמְבַרְךָ עֲלֵיהֶם: בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ וּלְבַסּוֹף בְּרִכָּה אַחַת מֵעֵין שְׁלֹשׁ. {הִגָּה: וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין בַּלְטוּעֵרן הַנִּקְרָא פּוּוֹיִדְל"א מְבַרְכִין עֲלֵיהֶם: בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ; וְיֵשׁ אוֹמְרִים לְבַרְךָ עֲלֵיהֶם שֶׁהַכֹּל (ת"ה סי' כ"ט וּבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם הַטּוֹר), וְטוֹב לְחַוֵּשׁ לְכַתְּחֻלָּה לְבַרְךָ שֶׁהַכֹּל אֶבֶל אִם בְּרַךְ בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ יֵצֵא, כִּי כֹן נִרְאָה עֶקֶר. }

משנה ברורה אורח חיים ר"ב:ד'

95 (מ) שמיעכן ביד ועשה וכו' – פי' אף שנתרסק עי"ז לגמרי אפ"ה מברכין פרי העץ משום דכיון דעדיין ממשן קיים שייך לברך עליהם פרי העץ וה"ה לענין פה"א כגון ער"ד עפ"י"ל שמיעכן ועשאן כעיסה:

(מא) הנקרא פאוידל"א – שעושין מגודגדניות ושאר מינים שמוציאין גרעיניהן ומבשלין אותם עד שהם נימוחו לגמרי:

100 (מב) וי"א לברך עליהם שהכל – בזה נחלקו האחרונים יש מהם שסוברים דהי"א לא פליג כ"א אפאוידל"א משום שנימוחו לגמרי ולא ניכר צורתן כלל אבל בדין המחבר דמייירי בתמרים שנתרסקו שניכר תוארן וצורתן אף כשמתרסקין לגמרי מודו דמברך פה"ע ויש מהם שסוברים דהי"א פליג גם אדין המחבר וס"ל דכיון דנתרסקו לגמרי מברך שהכל ולדינא אין נ"מ בזה דאף אם נימא דהי"א פליג גם אתמרי' שנתרסקו מ"מ להלכ' קי"ל כדעת המחבר דהיכא שממשן קיים לא נשתנית ברכתן ורק בפאוידל"א שאבד כל צורתו ולא ניכר כלל מה הוא אז לכתחלה מברך

105 שהכל וכהכרעת הרמ"א דבברכה זו יוצא על הכל בדיעבד [אכן לענין ברכה אחרונה אין עצה אי אתרמי לענין דברים שהוא משבעה מינים וכדאיתא בסימן ר"ח סי"ג דברכת בני"ר אינה פוטרת מעין ג' ולא מעין ג' פוטרת בני"ר אם לא שיאכל גם פרי משבעת המינים וגם דבר שברכתו בני"ר לפטור גם את זה ממ"י [פמ"ג] ואם אין לו נראה לי שיוכל לברך מעין שלש כי כן משמע מלשון הרמ"א דתופס לעיקר הדין שברכתו פה"ע]:

110

- 115 (ז) תמרים שמיעכן ביד וכו' – עיין מ"ב במש"כ דלהלכה קי"ל וכו' דאף שבתה"ד דקדק מרש"י דטרימא הוא דוקא כשהם כתושים קצת כבר השיב עליו בב"י בסוף סימן ר"ד ע"ש וכן פסק המ"א וא"ר והגר"ז וח"א דאפי' בנתרסקו לגמרי אם ניכר במקצת מהות הפרי לא נשתנית ברכתן ובאמת לבד דעת הרוקח שהובא במגן אברהם שעומד בשיטת הרמב"ם מצאתי עוד כמה ראשונים דקיימי בשיטתיה והוא הערוך בערך טרימא ע"ש [ולפי הנראה שממנו העתיק הרמב"ם דינו] וגם העתיקו האור זרוע לדינא וכן הוא ג"כ דעת הרי"א? בפסקי הלכות שלו וכיון דכל אלו מוכח מהם בהדיא דאפילו בנתרסקו לגמרי לא נשתנית ברכתן בודאי נקטינן כן לדינא ובפרט דהא"ר מצדד דגם רש"י מודה בדינא להרמב"ם. ומש"כ במ"ב ורק בפאווידל"א וכו' אף דהט"ז דעתו לדינא דאפילו לכתחלה יכול לברך בפה"ע הלבוש והמ"א והא"ר והגר"ז וח"א כולם החזיקו לדינא כפסק הרמ"א דאם נימוח לגמרי ולא ניכר צורתו כלל יברך שהכל [וראיותיו של הט"ז כבר דחוהו האחרונים עיין ביד אהרן ונהר שלום] ומצאתי להרא"ה בחידושו על הרי"ף שכתב ג"כ דאם נתרסק כ"כ עד שעברה צורתן מברך שהכל [וכן מוכח מאבודרהם המובא במגן אברהם בסימן ר"ה סק"ט ע"ש] והגם דמסתברא בפשיטות דהרא"ה סובר כן מעיקר הדין מ"מ אין לזוז מדברי הרמ"א שהחליט דנראה לו לעיקר דאם בירך בורא פה"ע יצא :

פסחים כד, ב

- 130 לפי שכל איסורין שבתורה אין לוקין עליהם אלא דרך הנאתן. אמר רבי זירא : אף אנן נמי תנינא : אין סופגין את הארבעים משום ערלה, אלא על היוצא מן הזיתים ומן הענבים בלבד. ואילו מתותים תאנים ורמונים - לא. מאי טעמא - לאו משום דלא קאכיל להו דרך הנאתן? אמר ליה אביי : בשלמא אי אשמעינן פרי גופא דלא קאכיל ליה דרך הנאתו - שפיר. אלא הכא - משום דזיעה בעלמא הוא.

רש"י פסחים כד, ב

- 135 בשלמא אי אשמעינן בפרי גופא - דאי אכיל שלא כדרכו, כגון שבישל אגוזים או אפרסקין ואכלן, ואשמעינן דלא מחייב. שפיר - שמעינן מינה דאין לוקין אלא כדרך אכילתן, אבל השתא, טעמא דפטור - משום דלאו פרי אכל.

רמב"ם טומאת אוכלין א, ד

- 140 אין שם משקה שמקבל טומאה אלא שבעת המשקין שמנינו בלבד אבל שאר מי פירות כדרך שאין מכשירין כך אין מקבלין טומאה כלל. +/השגת הראב"ד/ כך אין מקבלין טומאה. א"א לא מצאתי שאין מקבלין טומאה כלל אלא שאין מצטרפין אוכלין בשבעת המשקין דתנן במסכתא טבול יום עיסה שהוכשרה במשקה ונילושה במי פירות ונגע בה טבול יום ר"א אומר פסל את כולה ר"ע אומר לא פסל אלא מקום מגעו אלמא שמצטרפין ותנן נמי בעוקצין עיסה שנילושה במי פירות ונגע בה טבול יום טהורה שאין לך דבר שמחבר לאוכלין אלא שבעת המשקין בלבד אצטרופי הוא דלא מצטרפי הא אינהו גופייהו בני קבולי טומאה נינהו וכל מה שמצא בתוספתא דבש תמרים אינן לא אוכל ולא משקה וכן בשאר פירות שאינן לא אוכל ולא משקה ואפילו חישוב עליהן בטלה דעתו בכולן לא אמרו אלא במשקין היוצאין מאליהן שהן זיעה בעלמא אבל אם סחטן למשקין הרי הן כעיקר הפירות ואיה איפה עסיס רמונים ויין של תפוחים שמיישנין אותו לרפואת בני מעים והלא השמן משבעה משקין הוא ואמרו שאינן לא אוכל ולא משקין אלא ודאי במוהל היוצא מאליו אמרו בתוספתא השמן לא אוכל

150 ולא משקי ואימתי אמרו השמן תחילה לעולם בזמן שנמחה ולא נשתייר ממנו אלא כפול המשקין היוצאים ממנו מטמאין טומאת משקין...

חדושי הרשב"א ברכות לח, א

דבש של תמרים ויין תפוחים וחומץ סתוניות וכו' רבי אליעזר מחייב קרן וחומש רבי יהושע פוטר, פרש"י ז"ל לפי שלא ניתן למשקה אלא ענבים וזתים בלבד הא שאר כל מי פירות זיעה בעלמא הוא והיינו כמר בר רב אשי, וקשיא לי דתינח כולהו אלא חומץ סתונית מאי איכא למימר דאדרבה לא

155 ניתן אלא למשקה ואין דרכו ליאכל ודרך היוצא ממנו ליאכל הוא כדאיתא בנדרים פ' הנודר מן המבושל [נ"ג א'], והכי נמי קשיא למה שפ"י בתוספות דזתים וענבים אישתנו לעלויא אבל כל שאר מי פירות לא אישתנו לעלויא והלכך קרי לכולהו זיעה בעלמא, דחומץ סתוניות ודאי אישתני לעלויא ולית ליה עלויא אחרינא, ואולי נאמר דכיון שהסתוניות בעצמן שהן הענבים הרעים שאינם מתבשלים לעולם הן גרועין מאד ואינן ראויין גם היוצא מהן אף על פי שהוא יותר ראוי

160 מהן עצמן, מ"מ הוא גרוע כל כך שאינו ראוי ליקרות משקה אלא זיעה בעלמא, והראב"ד ז"ל פירש דטעמא דר' יהושע משום דקסבר דגמרינן תרומה מבכורים מה בכורים משקה היוצא מהן כמותן דכתיב אשר תביא מארצך, והכי דריש בספרי, אף תרומה נמי, ואוקי באתרה מה תרומה יין ושמן הוא דמחייבי שאר משקין לא אף בכורים היוצא מהן יין ושמן אין שאר משקין לא, והדר

165 גמיר בכורים מתרומה, והקשה הוא ז"ל אי הכי טעמא דרבי יהושע לאו משום זיעה הוא כמר בר רב אשי אלא מהאי טעמא ואפילו כתשן והוציא מהן משקין, ודחק ותירץ הוא ז"ל דאפשר דמר בר רב אשי סבר לה כותיה בהיכא דהוי זיעה אבל היכא דכתשן לא דעיקר הוי ולא גרע ממיא דסילקא, והקשה עוד אם כן אפי' כרבי אליעזר דע"כ לא פליג רבי אליעזר אלא בפירות ועשאן משקה אבל משקי' שזבו זיעה בעלמא נינהו ולא משלם חומש ותירץ דאיכא למימר דמילתא

170 דפשיטא לי' קאמר דכר' יהושע ודאי אבל כר"א ספק אלו הן דברי הרב ז"ל, ובודאי שהם דברים רחוקים מאד, חדא דא"כ היכי תליא כלל הא דמר בר רב אשי בהא דר' יהושע דההיא דר' יהושע תלי בגזרת הכתוב ואף על גב דהוי משקה גמור ודמר בר רב אשי הוי משום דלא חשיב ליה משקה אלא זיעה, ועוד דא"כ מאי דקאמר מרנא דמר בר רב אשי סבר לה כותיה בהיכא דהוי זיעה אבל היכא דכתשן לא אטו מי פליג מר בר רב אשי אההיא דרבי יהושע דתלי טעמיה בגזרת הכתוב וגמר

175 לה מבכורים, ואנן דקיי"ל דמיא דכולהו שלקי ככולה שלקי מי מפקינן הא דרבי יהושע לבר מהלכתא, ואי שלקו להו לתמרי ונפיק מינייהו דובשא דרך בשול מי מברכינן עליה בורא פרי העץ, אלא משמע דטעמא קא דרשינן דכיון דלא חאיל שם תרומה אסחיטת הפירות לבד מיין ושמן ש"מ דלא חשוב משקה אלא זיעה בעלמא וחומץ סתוניות נמי כטעמא דאמרן, ולא דמיא למיא דשלקי ומיא דשיבתא דהנהו כיון דרוב אכילתן הוא ע"י שליכה מי שליכתן כמותן הא כל מידי דלית

180 דרכיה למשלקי' ולא למסחטי' אלא למיכלי' בעיניה בהנהו לא אמרינן שיהיו מימיהן כהן, והא דקא כאיל הכא ושאר כל מי פירות לאו פירות שדרכן לישלק קאמר אלא כעין תפוחים ותמרים שדרכן ליאכל חיים ובעין קאמר כרמונים וענבים וכיוצא בהן, ומ"מ שמעי' מיהא דיין תפוחים ורמונים אין מברכינן עליהן אלא שהכל, אבל לפי דברי הרב ז"ל מברכינן עליהן בורא פרי העץ, ובתוספתא דמכלתין בריש פרקין תנינן בהדיא שאין מברכינן עליו אלא שהכל, דתנינן תמן דבש

185 תמרים ויין תפוחים וחומץ סתוניות מברכינן עליהן כדרך שמברכינן על המורייס, ומ"מ מדברי כולם נלמוד בדבש הזב מעצמו מן התמרים שאין מברכינן עליו כי אם שהכל, אבל בפירושי הגאון ר"ה ז"ל ראיתי שכתב בשם קצת מרבוותא ז"ל דהא דמר בר רב אשי דוקא בששרה את התמרים במים ובשלן כה"ג הוא דהוי זיעה בעלמא דאזוקי מזיק ליה אבל אם הניח חטובות תמרה וזב מהן דבש

190 שלא ע"י האור לאו זיעה הוא אלא פרי העץ והכתוב קראו דבש, וקצת סיוע יש לדבריו מהא דשליק את התמרים לא דמי למיא דכולהו שלקי אף על פי שהדברים מתמיהין מצד עצמן דהא מוקמינן להא דמר בר רב אשי כי הא דרבי יהושע, וההיא דרבי יהושע אפילו במשקה והדבש הנסחט ממנו הוא, ועוד דהו"ל כיוצא מן התאנים ומן הרמונים ובפ' כל שעה [כ"ד ב'] חשיב להו זיעא בעלמא ואינו סופג את הארבעים אלא על היוצא מן הזתים ומן הענבים גבי ערלה דאמרינן תמן עלה דההיא דכל איסורין אין לוקין עליהן אלא דרך הנאתן, א"ר זירא אף אנן נמי תנינא אין סופגין את הארבעים משום ערלה אלא על היוצא מן הזתים ומן הענבים ואלו מתאנים ורמונים לא מ"ט לאו משום דלא קאכיל להו דרך הנאתן, וא"ל אביי בשלמא אי אשמעינן פירא גופא ולא קאכיל ליה דרך הנאתן שפיר אלא הכא משום דזיעא בעלמא הוא, ומההיא נמי דפרק כל שעה איכא למידק כדידי דלא מברכינן איין רמונים בורא פרי העץ אלא שהכל דזיעה בעלמא הוא, ומ"מ לגבי דבש תמרים אפשר כדברי הגאון ז"ל דדבש כתיב בפרשה ולא תמרים דאלמא אף על הדבש מברך בורא פרי העץ ולבסוף מעין ג' והיינו בדבש הזב מאליו.

רא"ה ברכות לט, א

ומאי דמפרש לה אמיא למימרא דמברך אמיא בורא פרי האדמה כפשטא דמילתא ליתא, דהיכי אפשר דפשיטא ליה לרב פפא הא מילתא בהדיא, דהשתא כלהו רבנן איפליגו בגמרא בשלקות גופיהו אי קיימי בעיניהו או לא, ובדובשא דתמרי דגופא דתמרי ממש אמרינן לעיל שהכל, ובגרגלידי דליפתא אתינין למימר לעיל דפרמינהו פירמי זוטרי שהכל אי לאו משום טעמא דרה יהודה, מימיהן מיבעיא?! ואי אפשר לאפלוגי אהא בשום אנפא, אלא ודאי פירושא דהא מילתא דרב פפא לאיפטורי בברכה דיהו קאמר, דאי מברך אסילקא או אליפתא או אשאר שלקי דברכה דידהו בורא פרי האדמה מיפטרי מיאדידהו ואע"ג דשלקי דליפתא וסילקא בורא פרי האדמה ומימיהן שהכל וברכת בורא פרי האדמה אינה פוטרת שהכל, אפילו הכי כיון דמגופיהו היא, דינא הוא לאפטורי בברכה דידהו

רא"ש מסכת ברכות פרק ו' סימן יח

ומיא דסלקא ומיא דליפתא ומיא דשבתא בפה"א דקיימא לן מיא דכולהו שלקי כשלקי ומברכינן עלייהו בורא פרי האדמה אף על פי שאין בו כ"א המרק וטעם הירקות מברך עליהן כמו שמברך על הירקות עצמן ולא דמי למי פירות דאמרינן לעיל דזיעה בעלמא הוא לפי שמשקה אין לו טעם הפרי ואפשר שאם בשל הפרי ונכנס טעם הפירות במים מברך עליהן ב"פ העץ:

ב"ח אורח חיים רב, ה

מיהו נראה דצריך לברך עליו בורא פרי האדמה ולא דמי לדבש תמרים דמברך עליו שהכל דהתם זיעא בעלמא הוא כדאמר בגמרא ואינו פרי לברך עליו לא בורא פרי העץ ולא בורא פרי האדמה אבל תמרים מרוסקין גוף הפרי הן לא הורדו מברכת בורא פרי העץ אלא מעלה אחת וכן כתב בהגהת אשיר"י דמהר"ם מקיים פירוש בה"ג בדובשא דתמרי דאינו מברך עליו שהכל אלא כשנתן בו מים דאם היה דבש בעינו אין סברא להוריד אותו משתי מעלות וראיה משלקות דאם בתחלה בורא פרי האדמה שלקן שהכל גם כאן בתמרים שבתחלה בורא פרי העץ אם נשתנו לגריעותא מברך בורא פרי האדמה וביין תפוחים נמי לא קאמר תלמודא אלא דאינו קרוי פרי לגבי תרומה אבל יכול להיות שגם על יין תפוחים מברך בורא פרי האדמה שלא תורידנו שתי מעלות וכ"כ בהגהת אשיר"י פרק כיצד מברכין משם האור זרוע ולפי זה נראה דתמרים המרוסקים לגמרי דמברך בורא פרי האדמה לפירוש רש"י אבל בית יוסף כתב דכל הפוסקים חולקים על סברא זו ולא ידעתי למה כתב כן:

...

ולענין הלכה נראה דבפלוגתא דרבוותא יש לברך אתמרים מרוסקים לגמרי בורא פרי האדמה וכן
בפאודל"א העשוי מגודגדניות שקורין פלוימ"ן או ויינכשלי"ן כשהן מבושלין ומרוסקין לגמרי 230
דיש לברך עליהן בורא פרי האדמה ודלא כהרמב"ם ובית יוסף דפסק בשלחן ערוך (ס"ז) כמותו
לברך עליהן בורא פרי העץ. אבל מהרא"י בתרומת הדשן סימן כ"ט תופס דעה שלישית ופסק לברך
עליהם שהכל נסמך על מה שמצא באשיר"י קטן (רמזים אות יב) בהדיא דתמרים מרוסקים לגמרי
מברך עליהם שהכל והוא הדין גודגדניות וכך משמע בתשובת מהרי"ק שורש מ"ג עיין שם וכך
נוהגין העולם והנח להם לישראל וכו' אבל המדקדק במעשיו יברך עליהן לכתחלה בורא פרי 235
האדמה ואם בירך עליהם בורא פרי העץ או שהכל נמי יצא :
ועל דבש הזב מהתמרים צריך לברך לכתחלה שהכל וכן ביין תפוחים וכל שאר מי פירות מברך
שהכל חוץ מהיוצא מהענבים והזיתים שכך היא דעת רוב רבותינו זכרונם